

ferencji, stanowiącymi główną barierę udziału dla większej liczby osób z jednej instytucji lub ośrodka naukowego, pewne zastrzeżenia budzą także materiały konferencyjne. Wprawdzie zawierają one niemal wszystkie przygotowane na konferencję wystąpienia, ale w przeważającej liczbie są to wydruki slajdów zademonstrowanych podczas prezentacji. Wyjątek na tym tle stanowi jedynie referat H. Holendra, który również jako jedyny został zaopatrzony w bibliografię załącznikową. Z całą pewnością o wiele lepszym rozwiązaniem byłoby umieszczenie w materiałach konferencyjnych pełnych tekstów wystąpień. Dzięki temu z ich treścią mogliby zapoznać się nie tylko uczestnicy spotkania. Wydaje się to tym bardziej uzasadnione, że niejednokrotnie z opublikowanych slajdów nic nie wynika, znajdują się na nich bowiem jedynie krótkie hasłowe komunikaty. Za spore niedociągnię-

cie wydawnicze należy uznać także zamieszczenie na łamach książki chyba nie do końca dopracowanej prezentacji sponsora (na przemian występują tu slajdy zawierające tekst w języku polskim i angielskim) oraz brak prezentacji A. Tarkowskiego i P. Wąglowskiego. Te ostatnie udostępniono kilka dni po konferencji na serwerze CPI. Mimo zapewnień organizatorów w miejscu tym nie znalazły się natomiast treści pozostałych wystąpień. Może więc mówiąc o propagowaniu i promocji polskiej digitalizacji, warto byłoby zacząć od siebie i udostępnić artykuły o niej traktujące szerszej publiczności, a nie żądać kwoty 100 zł netto za wątpliwej jakości publikację konferencyjną.

Małgorzata Kowalska

Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

W dniach 14–15 stycznia 2010 r. w Toruniu odbyła się druga edycja międzynarodowej konferencji poświęconej problematyce wolnego dostępu (ang. *Open Access*). Organizatorami spotkania były Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu (dalej: BU), Komisja Wydawnictw Elektronicznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, EBIB, Fundacja eIFL.net, Open Society Institute oraz Poznańska Fundacja Bibliotek Naukowych. Patronat nad konferencją objęło Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

II Międzynarodowa Konferencja „Open Access w Polsce” (Toruń, 14–15 stycznia 2010 r.)

O ile celem pierwszego sympozjum z 2007 r. było przekonanie bibliotekarzy do włączenia się w ruch Open Access (dalej: OA) oraz ukazanie korzyści płynących z nowej formy komunikacji naukowej, to zamierzeniem organizatorów drugiej edycji spotkania stało się przedstawienie

działania OA w praktyce oraz przekonanie do tego modelu publikowania środowiska naukowego i wydawniczego.

Uczestników konferencji przywitał dyrektor BU w Toruniu dr Mirosław Supryniuk. Uroczystego otwarcia obrad dokonał Prorektor ds. Studentów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika prof. dr hab. Witold Wojdyło.

Podczas pierwszego dnia konferencji zostały zaprezentowane światowe trendy zastosowań otwartego dostępu. Referat wprowadzający wygłosiła dr Alma Swan z firmy Key Perspectives Ltd., która przypominała, czym jest Open Access, dla kogo jest przeznaczony, dlaczego warto go wdrażać i jakie formy przybiera. Na przykładzie Uniwersytetu w Southampton zademonstrowała, że dla uczelni najlepszą formą OA jest repozytorium, zwiększa bowiem zainteresowanie publikacjami, a co za tym idzie – częstotliwość cytowań.

Kolejnym prelegentem był prof. Bernard Rentier, Rektor Uniwersytetu w Liege. Uczelnia ta od 26 listopada 2008 r. prowadzi obowiązkową politykę otwartego dostępu do wiedzy. Profesor Rentier przybliżył wady i zalety poszczególnych repozytoriów, uzasadniając w ten sposób wybór repozytorium instytucjonalnego na swoim uniwersytecie. Istniejące tam Open Repository & Bibliography – ORBi, mimo krótkiego okresu funkcjonowania (nieco ponad rok), zyskało już popularność w kręgach akademickich, a naukowcy sami chętnie dodają do niego swoje publikacje.

Następne wystąpienie – Claire Bundy z BioMed Central – zostało poświęcone tzw. „zielonemu” modelowi OA. Jako reprezentantka największego wydawcy OA na świecie, prelegentka zwróciła uwagę na formalną stronę przedsięwzięcia. Uwidoczniała, jakie problemy mogą napotkać instytucje przy samodzielnej budowie repozytoriów oraz jakie koszty i wymagania ujawniają się w trakcie rozbudowy. Zaprezentowała narzędzie Open Repository, zawierające w sobie wszystkie elementy niezbędne do tworzenia i rozwijania repozytoriów, oraz przedstawiła praktyczne jego zastosowanie.

W dalszej kolejności głos zabrali Iryna Kuchma z eIFL.net oraz Jan Andrzej Nikisch z Poznańskiej Fundacji Bibliotek Naukowych. Ich prezentacja dotyczyła starań podejmowanych przez indywidualne państwa i organizacje światowe na rzecz rozwoju ruchu Open Access. Swoje omówienie znalazły tu działania Komisji Europejskiej prowadzone w ramach VII Programu Ramowego, wymagania EUROHORC (stowarzyszenie skupiające szefów instytucji odpowiedzialnych za finansowanie nauki), zapisy Deklaracji Berlińskiej i rozwiązania legislacyjne przyjęte w Stanach Zjednoczonych. W referacie wielokrotnie podkreślano kwestię, że wyniki badań finansowanych z funduszy publicznych powinny być powszechnie dostępne. Za przykład podano Finlandię, gdzie 26 uczelni technicznych wprowadziło obowiązek publikowania w OA. Autorzy sformułowali również wytyczne określające, co można deponować

w repozytoriach, a co potraktować jako wyjątki.

Jako kolejny referent wystąpił Marcin Werla z Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego. Podsumował on dotychczasowe inicjatywy podjęte przez polskie instytucje, a mające na celu rozwój otwartych zasobów naukowych. Wymienił polskie projekty, jak również europejskie i światowe repozytoria uwzględniające polski dorobek naukowy. Ukazał Federację Bibliotek Cyfrowych jako bazę umożliwiającą publikowanie dokumentów na zasadach OA. Poprzez współpracę bibliotek cyfrowych i istnienie Federacji możliwe było włączenie rodzimych zasobów do Europeany i DART-Europe.

Pierwszą sesję zakończyły warsztaty dla wydawców naukowych i akademickich, prowadzone przez Marię Romano z BioMed Central, przybliżające sposób realizacji idei OA przez jej firmę.

Drugi dzień konferencji został poświęcony rozwojowi Open Access na rynku polskim. Rozpoczęło go wystąpienie prof. Włodzisława Duchy z Instytutu Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, który przypomniał etapy rozwoju źródeł informacji, w tym Internetu. Korzystając z własnych doświadczeń, prelegent zaprezentował wagę publikacji w sieci WWW oraz możliwości współdziałania z organizacjami wszystkich szczebli w ramach różnego typu projektów. Profesor Duch uważał, że zasadniczym ogniwem ha-

mującym rozwój jest sam człowiek. Wielu naukowców (zwłaszcza humanistów) nadal nie jest przekonanych do korzystania z zasobów sieciowych, a tym bardziej do zasilania ich swoimi publikacjami.

Podobnej tematyce był także poświęcony kolejny referat. Jego autor – dr Jarosław Stolarski z Instytutu Paleobiologii PAN w Warszawie – udowodnił, jak bezpodstawne są obawy przed uwolnieniem wartościowej informacji w sieci. Prelegent zaprezentował ewolucję kwartalnika „Acta Palaeontologica Polonica”, wydawanego od 1956 r. w wersji drukowanej, a następnie od 2005 r. systematycznie dostosowywanego do potrzeb OA i udostępnionego całkowicie w tej formie w roku 2009. Jak dowodził dr Stolarski, zmiana formy publikowania nie zmniejszyła zainteresowania czytelników ani nie zagraziła nadal rozpowszechnianej wersji drukowanej.

Następnie głos zabrał Maciej Dziubecki – przedstawiciel firmy Ex Libris, który przedstawił system Primo oraz wykorzystanie serwisu Primo Central, tj. centralnego indeksu zawierającego dane z włączonych do Primo repozytoriów.

Następny referat dedykowano repozytorium Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu AMUR. Małgorzata Rychlik i Emilia Karwasińska z Biblioteki Uniwersyteckiej objaśniły zgromadzonym etapy tworzenia bazy, strukturę i zadania pracowników. Szczegółowo omówiły politykę funkcjonowania oraz dostępne kolekcje, a także korzyści wynikające z posiada-

nia repozytorium zarówno dla uczelni, jak i naukowców.

Zbliżoną tematykę w swoim referacie podjął Jacek Ciesielski z firmy Versita, który przedstawił propozycje systemowe dla instytucji chcących stworzyć własne czasopisma OA.

Ostatnim mówcą konferencji był Jarosław Lipszyc z Koalicji Otwartej Edukacji – zrzeszenia promującego Otwarte Zasoby Edukacyjne w Polsce. Referent wyjaśnił, czym są *otwarte zasoby*, od kiedy termin ten funkcjonuje, kto na świecie popiera tę inicjatywę i jaki wpływ miała na nią „Kapsztadzka Deklaracja Otwartej Edukacji”.

Konferencję zamknęły podziękowania dyrektora BU dr. Mirosława Supryniuka dla organizatorów i uczestników. Niewątpliwie spotkanie zakoń-

czyło się sukcesem. Dopisali zarówno prelegenci, jak i uczestnicy. Dyskusje wywiązujące się w trakcie wystąpień, ograniczane ze względów czasowych, były żywo kontynuowane w kularach. W trakcie konferencji zaprezentowano znakomite przykłady rozwoju ruchu Open Access w kraju i za granicą oraz coraz lepsze krajowe porozumienia z organizacjami światowymi. Wydaje się, że dobrze rokuje to dla przyszłości OA w Polsce.

Kamila Szczepanowska

studentka II roku uzupełniających studiów magisterskich z zakresu informacji naukowej i bibliotekoznawstwa w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

**„Bridging the Digital Divide: libraries providing access for all?”
– BOBCATSSS 2010
(Parma, 25–27 stycznia 2010 r.)**

BOBCATSSS Symposium to międzynarodowa konferencja studencka odbywająca się od 1993 r. W jej ramach studenci mają możliwość wymiany informacji z kolegami z całego świata, prowadzenia dyskusji na ważne tematy i poszerzania wiedzy z zakresu szeroko pojętej bibliologii. Nazwa sympozjum to akronim określający sieć akademicką miast założycielskich (Budapest, Oslo, Barcelona, Copenhagen,

Amsterdam, Tampere, Stuttgart, Szombathely i Sheffield).

W dniach 25–27 stycznia 2010 r. we włoskiej Parmie odbyła się kolejna edycja Sympozjum BOBCATSSS. To osiemnaste z kolei spotkanie zjednoczyło prelegentów z całego świata pod hasłem “Bridging the Digital Divide: libraries providing access for all?” (pol. „Zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu: biblioteki jako miejsca zapewniające dostęp dla wszystkich?”). Tegoroczny zjazd został zorganizowany przez Università degli Studi di Parma, Università degli Studi di Milano oraz Manchester Metropolitan University. Ceremonia otwarcia odbyła się w Aula Magna Uniwersytetu Parmeńskiego,